

Förändringar i ungdomars mående efter 2012

I maj släpptes de första resultaten av Liv och hälsa ung 2017. Huvudnyheten var den fortsatta försämringen i ungdomars mående. Avsikten med det här nyhetsbrevet är att titta närmare på hur måendet har försämrats efter undersökningen 2012.

Måendet beskrivs här utifrån ungdomarnas svar på frågan "Hur mår du?". Frågan har fem svarsalternativ som för redovisningen nedan har slagits ihop till tre. Dessa svarsalternativ är: *mår bra eller mycket bra*, *varken bra eller dåligt*, *mår dåligt eller mycket dåligt*. Förändringar i måendet analyseras utifrån de tre senaste Liv och hälsa ung Västmanland, det vill säga 2012, 2014 och 2017. Totalt baseras analyserna på 19 558 ungdomar varav drygt hälften är tjejer.

Försämringen gäller tjejer

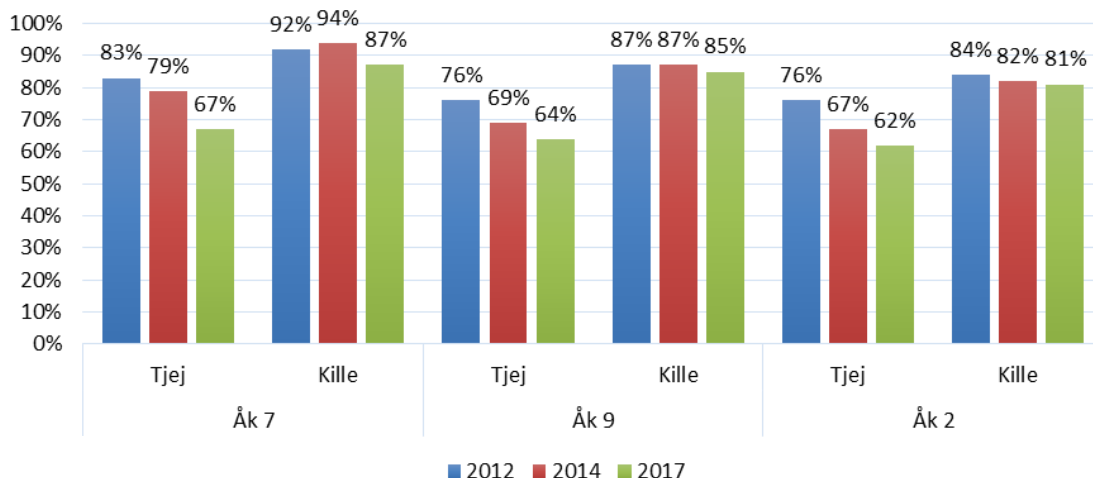
Mellan 2006 och 2012 sågs en svag positiv utveckling i måendet bland så väl killar som tjejer. 2012 var det, beroende på kön och årskurs, 76-92 procent av ungdomarna som mårde bra eller mycket bra. Efter 2012 sker en förändring i utvecklingen. Bland tjejer försämras måendet markant och till 2014 minskar andelen som mår bra eller mycket bra i samtliga årskurser. Detta framgår av skillnaderna mellan de blå (2012) och röda (2014) staplarna i Figur 1. Årets undersökning visar att försämringen för tjejer fortsätter, något som framgår av skillnaderna mellan de röda (2014) och gröna (2017) staplarna i Figur 1. Nivåerna är nu de lägsta sedan 1995.

När det gäller måendet för killar ses totalt sett ingen försämring. Den positiva utvecklingen som sågs mellan 2006 och 2012 har dock avstannat.

Liv och hälsa ung Västmanland är en undersökning som omfattar så gott som samtliga skolelever i årskurs 7 och 9 i grundskolan samt årskurs 2 på gymnasiet. Årets undersökning är den tionde sedan 1995. Syftet är främst att beskriva ungdomars livsvillkor, levnadsvanor och hälsa samt att följa utvecklingen över tid. Därtill görs analyser av resultaten för att utvinna ny kunskap om ungdomars hälsa som senare används i folkhälsoarbetet. Resultatet från undersökningen kan användas av beslutsfattare som underlag till styrning på såväl regional som lokal nivå.

Att försämringen i måendet endast rör tjejer medför att redan markanta könsskillnader fortsätter att växa. Till exempel är det nästan 20 procentenheter färre tjejer som mår bra eller mycket bra jämfört med killar 2017 (de gröna staplarna i Figur 1). Det kan jämföras med 2012 där motsvarande skillnad är cirka 9 procentenheter (de blå staplarna i Figur 1).

Figur 1. Andel ungdomar som mår bra eller mycket bra

Försämringen ses redan i årskurs 7

När vi jämför andelen tjejer totalt som upplever att de mår bra eller mycket bra i årets undersökning med andelen från undersökningen 2012 framkommer det att den största försämringen finns i årskurs 7. Sedan 2012 har andelen tjejer i årskurs 7 som upplever att de mår bra eller mycket bra minskat med 16 procentenheter. Det framgår av skillnaden mellan blå (2012) och grön stapel (2017) för tjejer i Figur 1.

I årskurs 7 ser vi en försämring även bland killar. Den är dock inte lika stor som för tjejer. Andelen som upplever att de mår bra eller mycket bra minskar med 5 procentenheter mellan 2012 och 2017. För killar i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet är förändringen liten och inom felmarginalen, det vill säga vi kan inte utsluta att den beror på slumpen.

Tre av fyra som mår dåligt är tjejer

Samtidigt som andelen tjejer som mår bra eller mycket bra minskar, ökar andelen som mår dåligt eller mycket dåligt. Totalt 2017 är det 7 procent som mår dåligt eller mycket dåligt. Det motsvarar 400 ungdomar. Trehundra av dessa är tjejer.

I Figur 2 syns tydliga könsskillnader vad gäller dels andelen som mår dåligt eller mycket dåligt, dels utvecklingen av andelen som mår dåligt över tid. För tjejerna sker en ökning mellan 4-6 procentenheter i de olika årskurserna från 2012 till 2017. Även när det gäller andelen som mår dåligt eller mycket dåligt är det i årskurs 7

som den största ökningen sker mellan 2012 och 2017, detta med 6 procentenheter. För killar sker totalt sett ingen ökning under motsvarande period. Den ökning som ses för årskurs 2 på gymnasiet är inom felmarginalen.

Bland de som varken mår bra eller dåligt ses en ökning bland tjejer. Ökningen gäller i samtliga årskurser där nära dubbelt så stor andel tjejer har svarat att de varken mår bra eller dåligt jämfört med killar. I årskurs 2 på gymnasiet är det 28 procent av tjejerna som anser sig må varken bra eller dåligt. Motsvarande siffra för killar är 14.

Sammanfattning

Det här nyhetsbrevet visar hur måendet bland länets ungdomar ser ut uppdelat på årskurs och kön samt hur det har förändrats över de senaste fem åren. Resultatet visar att försämringen i måendet över tid gäller endast tjejer. Det gör att redan uttalade könsskillnader växt ytterligare. Försämringen bland tjejer är störst i årskurs 7 och märks inte bara i minskning av andelen som mår bra eller mycket bra utan även i att andelen som mår dåligt eller mycket dåligt ökar. I kommande nyhetsbrev diskuteras troliga orsaker till det försämrade måendet och förslag på åtgärder.

För mer information, kontakta:

Linnea Paulsson, Folkhälsoplanerare
linnea.paulsson@regionvastmanland.se

Fredrik Söderqvist, Epidemiolog
fredrik.soderqvist@regionvastmanland.se

Figur 2. Andelen ungdomar som mår dåligt eller mycket dåligt

